

WOJEWODA OPOLSKI

PSiZ.I.431.40.2020.SH

Opole, dnia 17 września 2020 r.

**Pan
Aleksander Podgórny
Dyrektor
Powiatowego Centrum
Pomocy Rodzinie
ul. Wyszyńskiego 23
49-300 Brzeg**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 28, 30 i 31 lipca 2020 r. w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Brzegu została przeprowadzona kontrola kompleksowa w zakresie realizacji zadań powiatu wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r., poz. 218)¹ oraz wybranych aktów wykonawczych. Szczegółowe wyniki kontroli zostały przedstawione w protokole z kontroli.

Realizację zadań Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Brzegu kontrolowanym zakresie ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

Z ustaleń kontroli wynika, że:

- 1) opracowano powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, który został przyjęty Uchwałą Nr VI/55/2019 Rady Powiatu z dnia 30 maja 2019 r. w sprawie uchwalenia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2019-2025, jednakże w stosunku do Powiatowego Programu stwierdzono nieprawidłowości wyszczególnione poniżej (w części „stwierdzone nieprawidłowości”) w punkcie nr 1 i 2;
- 2) opracowano jeden program służący działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie o nazwie: *STOP PRZEMOCY 2020*;
- 3) powiat brzeski nie prowadzi ośrodka wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, jednakże osobom dotkniętym przemocą w rodzinie zapewnia się miejsce w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Opolu lub Kędzierzynie-Koźlu. Ponadto powiat brzeski prowadzi mieszkanie chronione dla ofiar przemocy w rodzinie, w którym umieszczane są osoby dotknięte przemocą w rodzinie mieszkające na terenie powiatu brzeskiego, jednakże w stosunku do realizacji zadań, związanych z pobytem rodzin w tym mieszkaniu, stwierdzono nieprawidłowości wyszczególnione poniżej (w części „stwierdzone nieprawidłowości”) w punktach 4 i 5;
- 4) powiat brzeski nie prowadzi Ośrodka Interwencji Kryzysowej. Aktualnie jedynie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, które zamieszkują na terenie gminy Brzeg, zapewnia się miejsce w Punkcie Interwencji Kryzysowej działającym przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Brzegu. Z oświadczenia Dyrektora PCPR w Brzegu wynika, że

¹ Nazywaną w dalszej części wystąpienia pokontrolnego „ustawą”.

prowadzone są działania w celu zawarcia porozumienia pomiędzy Powiatem Brzeskim, a gminami powiatu brzeskiego, w sprawie współpracy w realizacji zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie – między innymi w zakresie kierowania ofiar przemocy w rodzinie z całego powiatu brzeskiego również do Punktu Interwencji Kryzysowej, który działa przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Brzegu oraz pokrywania kosztów udzielonego wsparcia dla osób skierowanych do tego punktu. Wobec powyższego stwierdzono nieprawidłowość wyszczególnioną poniżej (w części „stwierdzone nieprawidłowości”) w punkcie 3;

- 5) osoby realizujące program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w 2019 r. w powiecie brzeskim spełniały wymogi określone w § 9 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki społecznej z dnia 22 lutego 2011 r., w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych warunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne;
- 6) dokumentowano przebieg realizacji programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w 2019 r. w sposób umożliwiający weryfikację faktycznej liczby uczestników programu, realizowanych działań oraz rzeczywistą liczbę zorganizowanych spotkań;
- 7) wydatkowane środki finansowe na realizację programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie realizowanego w 2019 r. nie budzą zastrzeżeń;
- 8) prowadzone są działania monitorujące i ewaluacyjne przebiegu i efektów realizacji programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie realizowanego w 2019 roku.

Stwierdzone nieprawidłowości:

1. W okresie od 1 stycznia 2019 roku do 30 maja 2020 roku na terenie powiatu brzeskiego nie funkcjonował powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, co jest niezgodne z art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
Brak opracowanego powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie skutkuje naruszeniem art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy i mogło prowadzić do nierealizowania zadań powiatu związanych do przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.
2. Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, który został przyjęty Uchwałą Nr VI/55/2019 Rady Powiatu z dnia 30 maja 2019 r. w sprawie uchwalenia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2019-2025 nie jest dostosowany do standardów wyznaczonych przez Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020, tj. m. in.:
 - 1) zawiera diagnozę zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy, jednakże opiera się ona jedynie na danych liczbowych z lat 2016-2017 uzyskanych z Komendy Powiatowej Policji w Brzegu, które dotyczą cyt.:
 - ilości interwencji domowych,
 - ilości interwencji dotyczących przemocy w rodzinie,
 - ilości ofiar przemocy – z podziałem na kobiety, mężczyzn i dzieci,danych z lat 2017-2018 uzyskanych z Sądu Rejonowego w Brzegu, które dotyczą cyt.:

- liczby aktów oskarżenia, które wpłynęły do Sądu z art. 197kk, art. 200kk i art. 207kk,
- liczby osób osądzonych,
- liczby osób skazanych,

oraz informacji przekazanej przez Zespoły interdyscyplinarne, na podstawie której dokonano zapisu cyt.: *Zespoły interdyscyplinarne jako główny powód występowania przemocy w rodzinie podały konflikty rodzinne, uzależnienia, zaburzenia psychiczne, problemy finansowe, brak wiedzy i umiejętności wychowawczych oraz dysfunkcje rodziny. Jako najważniejsze potrzeby osób doświadczających przemocy wskazano pomoc specjalistyczną, wsparcie socjalne, bytowe oraz odseparowanie sprawcy przemocy. Jednym z głównych problemów na terenie powiatu jest brak miejsc, gdzie można w danym momencie umieścić „ofiarę przemocy” i możliwość zapewnienia jej kompleksowej pomocy specjalistycznej. Brakuje również możliwości skutecznej eksmisji sprawców przemocy,*

a tym samym zakres diagnozy jest minimalny i nie uwzględnia innych istotnych obszarów i zagadnień dotyczących problematyki przemocy w rodzinie na terenie powiatu brzeskiego;

- 2) wymienia realizatorów programu, jednak nie wyszczególnia jakie podmioty będą odpowiedzialne za realizację poszczególnych zadań;
- 3) przedstawia źródła finansowania programu, jednak nie wskazuje zaplanowanych nakładów finansowych na realizację programu w poszczególnych latach;
- 4) nie przedstawia harmonogramu zaplanowanych do realizacji działań;
- 5) nie określa przewidywanych efektów realizacji programu;
- 6) nie zawiera wskaźników, na podstawie których można zmierzyć, czy realizowane w powiecie brzeskim zadania w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie przynoszą pozytywne skutki;
- 7) nie zawiera wzoru sprawozdania z realizacji programu.

Powyższe nieprawidłowości powodują, że powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie nie jest skutecznym narzędziem pozwalającym na osiągnięcie zaplanowanych celów, dostosowanym do specyfiki problemu przemocy w rodzinie występującej na terenie powiatu.

3. Nie zapewniano osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, z całego powiatu brzeskiego, miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej, co jest niezgodne z art. 6 ust. 3 pkt 4 ustawy.

Nie zapewnianie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej osobom dotkniętym przemocą w rodzinie z całego powiatu narusza art. 6 ust. 3 pkt 4 ustawy i może prowadzić do zagrożenia zdrowia i życia tych osób.

4. Nie dokumentowano powiadomienia właściwego Ośrodka Pomocy Społecznej lub Zespołu interdyscyplinarnego o tym, że rodzina, która przebywała w mieszkaniu chronionym, opuściła to mieszkanie i powróciła do miejsca zamieszkania – tj. do miejsca, w którym również zamieszkuje osoba wskazana, jako stosująca przemoc w rodzinie.

Niedokumentowanie wszystkich czynności i działań podejmowanych wobec rodzin przebywających w mieszkaniu chronionym może skutkować brakiem właściwej diagnozy sytuacji i potrzeb osób przebywającej w tym mieszkaniu, a tym samym pozbawić te osoby kompleksowych informacji o możliwych formach pomocy. Ponadto skutkuje zgromadzeniem niewystarczającego materiału dowodowego, w przypadku ewentualnej konieczności zawiadomienia Policji lub prokuratora o możliwości

popęłnienia ściganego z urzędu przestępstwa z użyciem przemocy w rodzinie lub przekazaniem takiego materiału na wezwanie Sądu.

5. Nie zamieszczono w umowie, zawartej z Centrum Rozwoju i Wsparcia Sebastian Pluta w Brzegu w sprawie realizacji programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie na terenie powiatu brzeskiego w 2019 r., zapisów uprawniających PCPR w Brzegu do kontroli realizacji powierzonego zadania, stosownie do art. 151 ust. 2 i art. 221 ust. 3 ustawy o finansach publicznych. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Brzegu zlecając zadanie polegające na realizacji programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych i przekazując na jego realizację środki finansowe, powinno mieć możliwość kontroli sposobu realizacji tego zadania poprzez umowę, w której należy określić tryb i zakres kontroli – stosownie do art. 151 ust. 2 i art. 221 ust. 3 ustawy o finansach publicznych. Brak takich zapisów może skutkować odmową kontroli, a tym samym zleceniodawca nie ma wglądu w realizację poszczególnych etapów zadania.

W związku z powyższym, na podstawie § 19 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 czerwca 2011 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2011 r., Nr 126, poz. 718),

zalecam:

- 1) **dostosowanie powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie do obowiązujących aktów prawnych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz standardów określonych w Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020;**
- 2) **podjęcie pilnych działań zmierzających do zapewnienia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, z całego powiatu brzeskiego, miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej, stosownie do art. 6 ust. 3 pkt 4 ustawy;**
- 3) **dokumentowanie powiadomienia właściwego Ośrodka Pomocy Społecznej lub Zespołu interdyscyplinarnego o tym, że rodzina, która przebywała w mieszkaniu chronionym, opuściła to mieszkanie i powróciła do miejsca zamieszkania;**
- 4) **zamieszczanie w umowie w sprawie realizacji programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie zapisów uprawniających PCPR w Brzegu do kontroli realizacji powierzonego zadania, stosownie do art. 151 ust. 2 i art. 221 ust. 3 ustawy o finansach publicznych.**

Informację o sposobie wykonania zaleceń, a także o działaniach podjętych na rzecz ich realizacji lub o przyczynach nie podjęcia tych działań, należy przedłożyć do Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu, w terminie 30 dni od otrzymania niniejszego wystąpienia.

Z up. Wojewody Opolskiego

Mieczysław Wojtaszek
Dyrektor Wydziału
Polityki Społecznej i Zdrowia